

LÁSZLÓFFY ALADÁR

Decemberi levél

„Kedves jó asszonyka!“ Hol keveredtem
 valami forgószél szimmetriába?
 Kilökök elém az éjszakát tükörnek, mikor
 a nappalban állok, s kilökök elém a
 nappalt tükörnek, ha már az estébe belenyugodtam.
 Igen. Az élőkért teszünk meg mindent.
 Azzal hogy kitartunk, folyton csak segítő
 kezünket nyújtjuk valakinek
 a szüntelen utazásban.
 Pedig az éjszaka éppen úgy rejtheti
 az eltűnteket is, mint azt, ki csak alszik
 vagy csetlik-botlik, a Földön.
 Mozart is, akár a feketült fák és tornyok,
 állhat a ködben, amiért a rokokó
 Bécs kőfalú vonata oly régen átment
 a pillanat állomásán.
 Kínos üzenet, melyet még nem adtam át,
 és nyomja a lelkem. Pedig holtbiztos,
 tenne róla a század, a világ, ha
 tudna egy ordító ostobaságot.
 Gondtalan napokon jól megy a munka.
 Akár a favágót, hercegek meg-megfogadják.
 S hétréthajolva a szóvirág-záradékban
 meg is kell köszönni szépen. Kölcsön is kér
 elég gyakran, hogy illő és divatos
 kék-szaten nadrágban vonuljon bemutatókra.
 Különbben olyan jól bele tud felejtkezni!
 „Kedves jó asszonyka!“ — Constanze megérdemelte —
 Kedves jó asszonyka, fél hatkor kimentem
 a Stubenthoron át, elvégeztem kedvenc
 sétámat a Glacis-n a színházig — mit látok? —
 mit szagolok? — Don Primus érkezett meg
 a karmanádlikkal — che gusto! — most eszem
 az egészségedre — éppen üti a tizenegyet!
 talán már alszol, st! st! — hogy ne keltselek fel.
 Utóirat. Alighanem a csizmákhoz való
 két sárga téli nadrágot elküldted mosásba,
 mert Józseffel hiába kerestük. Adieu.
 Koppan a gyertya.
 Füstje vékonyan száll fel a csendben.

Rengeteg rétegű ruhák suhognak. Asszony vetkőzik
meztelenre. Sok-sok szerelmes éjszaka étellel telve,
nem mint a divatos muzsika madaras szimmetriái
a kor felett csillogva fennakadt naplementében.
Porszag és Európaszag. Utakat érzek angyalok
fintorgó orrlíkával, akiknek semmi se jó,
se a por, se a benzínbűz majdan.
„Adieu, kedves jó asszonyka — a kocsí indul.“

Amikor Mozart beteg lett, hálórékli
csináltunk neki. Gyakran fel is kerestük őt.
Szemmel láthatólag szívből örült a házikabátnak.
„Rendben van, Mozart, csak haza kell mennem még
anyámhoz“. Az ágyán ott feküdt az ismert Requiem,
s Mozart magyarázta, hogy miként kellene halála után
majd befejezni.

Utoljára még mintha a szájával üstdobokat
utánzott volna a Requiemjében.

Mintha most is hallanám.

Aztán jött mindjárt Müller a műcsarnokból,
és halvány holt arcát gipszbe nyomta.

Közbejött véletlen:

Pap nem jött a temetésre.

Barátok nem kísérték a gyászokcsit, tekintettel
a viharos zord időre.

Felesége gyászára hivatkozva sírt egyre,
és otthon maradt.

Így hát senki se tudja, hol van a sírja.

Akár a feketült fák és tornyok, valaki
évszázadokig állhat a ködben, szórakozottan
elfeledkezve, kitégult pillákkal nézve,
csak bámulva vissza,
mint aki nem hisz a szemének,
s nem hallja, s nem vigasztalja, hogy
imádják, értik már — utókorokban,
le nem veheti szemét egy előtte
hirtelen becsapott ablakról, kortársi pontról,
egy asszonyi arcra. Barátok festői
csoportozatban, mint akik nem sejtik nyilván,
hogy önkéntelenül látják és hallgatják őket —
színtvállanak végre.

Ezen már nem segít semmi, ezen a fájdalom
utólag hiába gyógyítanak hírrel.

December-éjjel későn ködhozta reuma tördel.

Valami, valaki itt mozog ebben a fájós
csuklóban, ahogy az öklömnnyí cizellált ezüst zsebórá
felhúzza, s a súlyától máris fárad.

*Kedvetlen kéz, mely a tollat mutatós
mozdulattal tudja ledobni, és ügyetlen ujjakkal
kotorász utána kitördelt hegyű ceruzák közt,
ha hirtelen kéne.*

*Nem csodálkoznék, ha mikor a huszadik század
a túlsúfolt peronon jónéhány potyautasnak
gyönyörű vonatát is lecsengeti a csillag-menetrend,
öltözött maskara, százados csavargó, vonatját
szájtátva lekésett kiszolgált isten, itthagytott valaki
szállna fel velünk, hogy végre is
az időben vidékre: hátra a múltba
elutazhasson.*

GEO DUMITRESCU

Biliárd

Eugen Jebeleanunak

*Szép is nagyon a biliárd!
Fogom a fejem s az asztalra helyezem.
Leszerelhető fej. Megpöccintem a dákóval.
Meglököm könnyedén és erősen, hadd menjen
gurulva
az ellenfél golyója fele,
melyen mindig akad egy fekete pont.*

*A golyó rohan, oda van mozdulatlansága,
magánya . . .
De nem elég
eltalálni a másik golyóját,
hogy ide-oda futkosson az is az asztalon:
el kell találnod a piros golyót,
erős
és általános mozgásba hozni mindent, —
csak akkor nyerhetsz
négy pontot,
ama négy égtájat.*

*Ne pöccints erősen, túlerősen, a golyók
leugorhatnak az asztalról, és időt vesztesz
s lehet a pontjaidat is . . .*

*Gyerünk biliárdozni! Minden parti után
a környező dolgok, úgy tűnik, végre
közös irányba rohannak, rohannak,
szabadon, bolygó-futással
keresik ama piros golyót.*

Szép is nagyon a biliárd!
Játszható szavakkal is
vagy csillagokkal,
fekete golyókkal s zöld golyókkal,
játszható gondolatokkal, fehérrel, kézzel,
a lényeg, hogy eltaláld a piros golyót,
a játék lelkét,
amely a sok magányos gördülést összefűzi
egyetlen értelmes tánccá, mely nélkül
nincs nyereség.

Gyerünk biliárdozni! Mikor a dolgok
értelmük veszti, oda az
összefüggés,
én biliárdozni kezdek,
hogy megértsem a világot.
Fogom a fejem s az asztalra helyezem.
Szerencsére leszerelhető fej.
És csak vele játszhatom azt,
hogy eltalálom a villogó piros golyót,
nap-golyót . . .

Lászlóffy Aladár fordítása

A hold

Vakító-fehérbe öltözött irdatlan hold
kiabált fölöttünk. — Menj haza! — mondtam —
éjszaka van, haza kell menned! . . .
Szörnyű fátyolként álomhozó mézpor
hullongott a magasból,
és szivárványos üvegpör szitált,
kibontva a táj durva vonalait,
fölvillantva a fény-árnyék táncot,
c halott kráterek, sziklák éles
kő- és csontsikolyát . . . Majd eltűnt a falu hirtelen —
egyszerre fölismertem körben a Derüs Tengert,
Az Archimédesz-Krátert, a Viharok Óceánját,
s mint hosszú, égett kőujjak,
csak a nyárfák, csak a fehér nyárfák
tartottak meg itt a földön.

A hold mellett álltál.
— Gyerünk, menj haza — mondtam — éjszaka van!
Ez az üveges döbbenet nem csaphat be engem,
menj haza, késő van, éj van már,
éjszaka van! — s könnyen lángot foghat

ez a fehér szesz, melyben földi vonzások nélkül
szállunk könnyedén. Menj haza, Kornélia,
jó éjszakát! S én majd örökkön arra gondolok,
ami nem volt, de lehetett volna,
ha nem így történe minden, ahogy itt . . .
A küszöbön hagyta. Visszanézek, még látlak —
holdfény bálványa, magasló holdvirág . . .

Megtérek az éjszakába lassan, újra érzem
a távolságot, az utazást,
a hajó kozmikus ringatását,
s zümmögni hallok messziről, a mélyből
a Föld motorjait. Fölsejlik
a világ hatalmas lélegzése, a kábító ének,
szállnak a föld hívó, ütköző, kérő hangjai.

Behatolok lassan az éjszakába, füstölve csöndben.
Valahonnan hangok hívnak.
Fejem a vállamon, s hirtelen érzem,
amint helyükre nőnek társasági füleim is.
Az éj csöndje tele van lövésekkel —
az emberek emlékeket készítenek,
történelemkönyveket írnak . . .

Behatolok az éjszakába, sietve, mint a késők,
füsttel s férfiszaggal telt
terembe érek,
mintha valami fennkölt helyiségbe lépnék,
melyben emberek tanácskoztak hosszasan.
Úgy tűnik, valami sorsdöntő gyűlésről van szó.
Jóéjszakát! Még világosan hallok,
ahogy a fény szalad a huzalokon, aztán
összefutó vonatok csörömpölését hallok Kaliforniából.
Igen, Kaliforniából. Végül magasra tartom a kezem
s föliratkozom a „különfélékhez“ —
miközben a világ kisiklik nesztelenül a hold alól,
s megmozdul nehezen, nehezen-könnyen,
mint egy bivalycsorda. Jóéjszakát!

Király László fordítása